

**COORDINADORA
DE COLLES CASTELLERES
DE CATALUNYA**

MEMÒRIA D'ACTIVITAT

Abril 2016 / Març 2017

ÍNDEX

1. Presentació del president
2. La CCCC al servei de les colles castelleres
 - 2.1 Assemblea i trobades informatives
 - 2.2 Formació en gestió per a colles
 - 2.3 Protocol d'accés de noves colles
 - 2.4 Protocol per a colles a l'exterior
 - 2.5 Contractació de les assegurances
3. La difusió i el prestigi social del fet casteller
 - 3.1 Els castells com a Patrimoni de la Humanitat
 - 3.2 Difusió dels castells a les biblioteques i escoles
 - 3.3 Web, xarxes socials i base de dades
 - 3.4 Relacions amb els mitjans de comunicació
 - 3.5 Desenvolupament de la marca Castells
 - 3.6 Col·laboració amb l'ajuntament de Valls
 - 3.7 Accions protocol·làries i participació a òrgans
4. La prevenció i la seguretat en el món casteller
 - 4.1 Jornada de Prevenció de Lesions
 - 4.2 Estudi d'una protecció cervical
 - 4.3 Altres projectes de prevenció
5. Annexos
 - 5.1 Colles membres de la CCCC
 - 5.2 Junta
 - 5.3 Resum de resultats 2016

(Foto de portada: David Oliete)

1. PRESENTACIÓ DEL PRESIDENT

Un any més, la temporada 2016 ha deixat uns resultats espectaculars, tant pel que fa al nivell com a la quantitat (per tercer any consecutiu, més de 12.000 castells portats a plaça). Tot i això, aquestes mateixes dades apunten també a que, després del creixement brutal de la darrera dècada, ara entrem en una certa estabilització. Cal recuperar l'alè i aprofitar aquest moment de (certa) pausa per posar-nos al dia, tant el món casteller en general com la Coordinadora en concret. El món casteller ha crescut molt, el creixement provoca canvis i cal adaptar-s'hi perquè els canvis no ens superin.

No per res, si féu una ullada als acords que la junta proposa per aquesta assemblea veureu que responen, justament, a aquesta necessitat d'adaptar-nos als nous temps. D'una banda, reconeixent que, afortunadament, la categoria "colles de nou" se'ns ha quedat petita (acords sobre les colles de deu). De l'altra, buscant els sosteniments de l'entitat i sobretot de les pòlisses d'assegurances, que han multiplicat el seu cost (acord de quotes). També buscant la manera de vehicular la relació amb noves realitats fora de casa nostra (acord d'agrupacions a l'exterior). I, finalment, protegint el patrimoni col·lectiu per encarar nous reptes que se'ns presenten (acord sobre els drets d'imatge per retransmissions).

El món casteller creix, el món casteller evoluciona, i no ens podem aturar.

Jordi Grau Valls
President CCCC

2. LA CCCC AL SERVEI DE LES COLLES CASTELLERES

2.1 L'ASSEMBLEA I REUNIONS INFORMATIVES

Un total de 53 colles castelleres, incloses cinc en formació, van participar el 12 de març de 2016 en l'assemblea general ordinària celebrada a l'edifici El Sucre de Vic. En l'assemblea es va aprovar per unanimitat la nova junta que dirigirà l'entitat per als pròxims tres anys, encapçalada per Jordi Grau Valls, de la Colla Jove Xiquets de Tarragona. Grau va ser president de la seva colla durant tres anys i en el mandat anterior de la CCCC n'havia estat el tresorer. L'assemblea també va servir per aprovar els comptes de 2015 i el pressupost per al nou any. Part dels assistents a l'assemblea van gaudir al matí d'una ruta guiada per Vic, cortesia dels Sagals d'Osona.

A més, per segon any es van fer reunions informatives descentralitzades al setembre i al febrer. Al setembre les reunions es van fer a Esplugues de Llobregat, Reus i Mataró, amb l'assistència de 35 colles, i es va presentar, entre d'altres, les recomanacions de dispositius sanitaris per diades castelleres. Al febrer, les reunions es van fer a Granollers, Barcelona (Poble Sec) i Tarragona (Sant Pere i Sant Pau), amb l'objectiu de preparar l'assemblea, i hi van assistir 45 colles.

L'assemblea celebrada a Vic.

2.2 FORMACIÓ EN GESTIÓ PER A COLLES

L'oferta formativa de la CCCC s'ha concretat en la celebració de tres jornades: la de Prevenció de Lesions (veure l'apartat corresponent), la de Bones Pràctiques de Gestió, i la segona d'una nova convocatòria especialitzada per les colles universitàries.

Les **IV Jornades de Bones Pràctiques de Gestió** es van fer dia 4 de juny a l'escola de Música del Vendrell. Hi van participar uns 80 castellers pertanyents a prop de 30 colles. Al llarg del matí es van presentar experiències d'èxit com ara el projecte de nou local dels Castellers de Sant Cugat amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès o el "JoVerd" que organitzen els Castellers de Vilafranca amb els instituts de la seva població. Seguidament, els participants podien escollir entre tallers sobre arxivística, la llei de transparència i la gestió de canalla. La jornada va acabar amb una taula d'experts sobre els elements que cal tenir en compte a l'hora d'organitzar una diada des del punt de vista logístic, del ritual i de les necessitats sanitàries. En aquest darrer marc es va presentar la proposta de la direcció científica i mèdica de dispositiu d'ambulàncies. La Jornada, organitzada per la CCCC amb el suport dels Nens del Vendrell, es va emmarcar dins les celebracions del Dia del Voluntariat.

Finalment, la **segona Jornada de Formació per a Colles Universitàries** es va fer el 15 d'octubre a l'antiga Fàbrica Damm de Barcelona. En aquest cas hi van assistir unes 50 persones d'una desena de colles universitàries. Es va parlar de sinistralitat, acolliment de nous castellers i gestió de la comunicació, i també va servir com a marc per a la presentació d'un documental realitzat pels Arreplegats de la Zona Universitària, coorganitzadors de la jornada.

2.3 PROTOCOL D'INGRÉS DE NOVES COLLES

La junta de la CCCC va aprovar el 17 de desembre de 2012 un Protocol d'Admissió de Noves Colles, que va ser ratificat per totes les colles en l'assemblea del 16 de març de 2013 celebrada al Vendrell, amb l'objectiu de millorar el servei i atenció que es dona als projectes de creació de noves agrupacions castelleres, i al mateix temps establir de forma més clara uns requisits que les colles han de complir per a ser acceptades definitivament a la Coordinadora.

Al llarg del darrer any s'ha avaluat tretze colles en formació, de les quals nou han estat admeses definitivament com a colles membres (Castellers de Gavà, Laietans de Gramanet, Castellers de Sant Adrià, Vailets de Gelida, Castellers de Montcada, Trempats de la UPF, Castellers de la Gavarresa, Grillats del CBL, Bergants del Campus; les quatre darreres era el primer cop que s'avaluaven) i en la resta de casos se'ls ha allargat un any més la categoria de colla en formació. En canvi durant aquest període no ha entrat cap nova colla en formació.

Dos de sis de la Colla Casteller de la Gavarresa, una de les colles que han superat el període de formació en la primera avaluació.

2.4 PROTOCOL PER A COLLES A L'EXTERIOR

En compliment d'una de les decisions preses en l'assemblea de la CCCC de 2016, al llarg de tot l'any la junta ha anat desenvolupant un protocol de relació de l'entitat amb les colles castelleres que els darrers anys han aparegut fora dels Països Catalans. Aquest protocol s'ha treballat en contacte, d'una banda, amb el Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya, i, de l'altra, en diàleg amb algunes d'aquestes colles.

En concret, es va aprofitar l'actuació que els Castellers of London, Castellers de París i Castellers de Copenhagen van fer a Tarragona el dia 1 d'octubre per mantenir una trobada amb representants de les tres colles. A més, la CCCC havia col·laborat amb aquestes colles i l'ajuntament de Tarragona per fer l'actuació possible.

Pel que fa al treball amb la Generalitat, probablement desembocarà en la signatura d'un conveni de col·laboració entre la CCCC i el departament d'Exteriors.

El protocol resultant se sotmetrà a l'aprovació de l'assemblea de 2017 a Mollet i a partir de la seva aprovació es podran començar a treballar possibles convenis de col·laboració amb colles a l'exterior.

Un dels castells aixecats a la diada a la plaça de la Font de Tarragona.

2.5 CONTRACTACIÓ I GESTIÓ DE LES ASSEGURANCES

Al llarg de la temporada 2016, la Coordinadora ha continuat oferint la cobertura de les pòlisses que té contractades a totes les colles membres, així com a les que s'hi han anat incorporant com a colles en formació. Cal recordar que aquestes pòlisses són:

- Responsabilitat Civil (Allianz)
- Assistència sanitària (Allianz). Dóna cobertura als accidents ocorreguts en l'execució de castells tant en assaig com en actuacions, amb un àmbit mundial. Inclou l'assistència mèdica i un subsidi per baixa.
- Accidents (General i Allianz). Dóna cobertura als accidents ocorreguts en l'execució de castells tant en assaig com en actuacions, amb un àmbit mundial. Inclou les indemnitzacions a pagar en cas d'invalidesa permanent (parcial o total).

Val a dir que, pel que fa a la pòlissa d'assistència sanitària, el funcionament ha estat molt més positiu que els anys anteriors, i les incidències s'han reduït a un mínim raonable, després d'haver revisat tots els protocols conjuntament amb la companyia.

A més, també s'ha dut a terme la renovació de les pòlisses de cara al 2017. Tot i que s'han analitzat diverses possibles alternatives, finalment s'ha optat per la continuïtat amb les companyies amb les que s'estava treballant. La renovació també s'ha fet servir per regularitzar el número total de castellers assegurats.

3. LA DIFUSIÓ I EL PRESTIGI SOCIAL DEL FET CASTELLER

3.1 EL CASTELLS COM A PATRIMONI DE LA HUMANITAT

El 19 de novembre de 2016 es va celebrar el **sisè aniversari** de la inclusió dels castells dins la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Unesco amb un acte també a l'antiga fàbrica Damm presidit pel secretari general de l'Esport, Gerard Figueres. L'acte va servir per celebrar també els deu anys de la implantació del casc casteller, i en aquest sentit hi va tenir una participació destacada Nazario Ibáñez, conseller delegat d'NZI, l'empresa murciana que va desenvolupar el projecte i va fabricar el casc, així com representants del Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat, que també va ser clau per a l'èxit de la iniciativa. En el decurs de l'acte també es va projectar un vídeo que recollia el procés de naixement del casc casteller (<https://vimeo.com/192500234>).

Foto de família dels participants en l'acte de celebració dels deu anys del casc.

A més, la CCCC ha estat present en altres actes relacionats amb el patrimoni immaterial de la Humanitat. Així, va participar a l'abril en la **VIII Trobada de Fallaires del Pirineu** a Andorra la Vella, en la taula rodona "I després de la Unesco, què?", juntament amb representants de la Patum de Berga, el Cant de la Sibil·la i la Vall del Madriu.

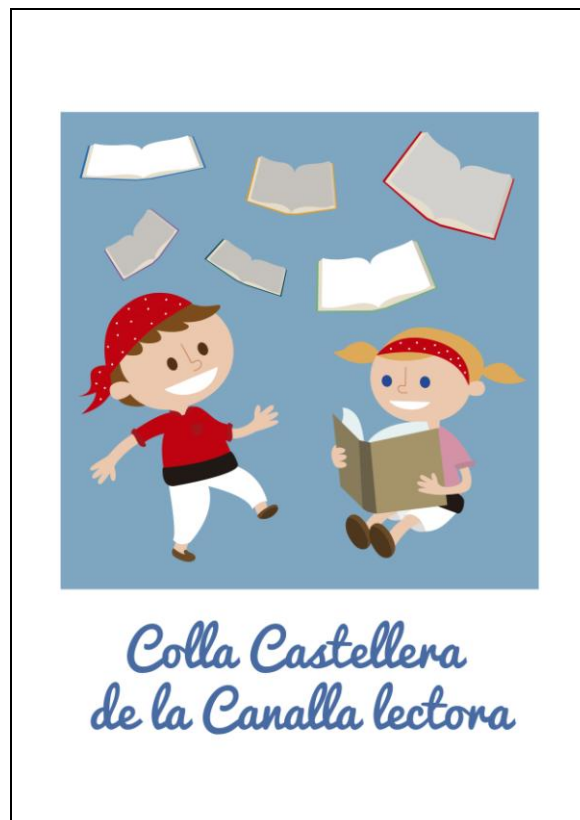
A l'agost, la CCCC també va ser present en la **Universitat Catalana d'Estiu** de Prada de Conflent, en el marc d'una jornada de treball sobre la convenció del Patrimoni Immaterial de la Unesco organitzada per l'Ens de l'Associacionisme Cultural.

Finalment, representants de la Coordinadora també van participar en els actes de celebració dels cinc anys del reconeixement de la Unesco a la festa de la Mare de Déu de la Salut a **Algemesí**, que es va fer al desembre, i que es va aprofitar per mantenir contactes amb l'ajuntament d'aquesta població de cara a possibles col·laboracions. Cal recordar que els castells i les festes d'Algemesí estan agermanats des del 2012.

3.2 DIFUSIÓ DELS CASTELLS A LES BIBLIOTEQUES I ESCOLES

Al llarg de 2016 la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya ha posat en marxa una nova activitat de difusió del món casteller adreçada a les biblioteques i anomenada “La Colla Castellera de la Canalla Lectora”. Es tracta d’una iniciativa impulsada des de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya a partir d’una idea d’Alfonso González i que compta amb la col·laboració de les xarxes de biblioteques de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona i de la ciutat de Barcelona.

Bàsicament, es tracta d’una activitat gratuïta que vincula el coneixement del món casteller i la lectura, adreçada als infants entre 7 i 12 anys, i que s’ofereix a biblioteques i colles castelleres que, treballant de manera conjunta la vulguin posar-la en marxa al seu municipi. El treball s’articula a partir de la lectura de quatre contes castellers diferents. La segona fase de l’activitat consisteix en un joc de preguntes i respostes sobre els continguts dels contes. A mesura que es responen correctament les preguntes, els infants –treballant en equip- van construint castells amb les peces CIMs.

Els contes seleccionats per aquesta activitat són:

Pels infants de 7 a 10 anys:

- "*El viatge de la Shalaka*", de Dolors Rovira i Anna Mongay
- "*En Maginet tap de bassa*", de Bienve Moya i Sebastià Serra

Pels infants de 10 a 12 anys:

- "*Petita història dels castellers*", de Fina Duran i Pilarín Bayès
- "*El llibre més alt dels castells*", de Raquel Sans i Francisco Montoya

Al llarg de 2016 s'ha treballat en el disseny de l'activitat (imatge, definició de les preguntes de cada conte, mecànica del joc, etc.) i s'han fet proves pilots al Vendrell i Valls, que han servit per comprovar la bona recepció entre els més petits. Treballant conjuntament amb les xarxes de biblioteques del país, l'activitat ja està a disposició de totes les biblioteques i colles, i ja s'està completant el calendari per aquest 2017. L'activitat te l'avantatge que no suposa un cost ni per la biblioteca ni per la colla.

D'altra banda, per quart curs consecutiu, la CCCC ha posat a disposició de les colles el taller pedagògic "**Fem un castell?**" del Camp d'Aprenentatge de Tarragona, un material molt complet que ofereix una molt bona introducció als castells per la canalla de 9 a 12 anys. Al llarg del curs 2015-16 s'hauran fet 30 sessions a deu escoles, amb un total de 800 alumnes, aproximadament, a més de ser present també a la FiraCastells.

3.3 WEB, BASE DE DADES I XARXES SOCIALS

La feina de difusió de la Coordinadora es vehicula en primer lloc mitjançant el **web www.cccc.cat**. El web inclou l'agenda castellera més completa (amb més de 1000 diades i altres actes amb presència castellera), i igualment s'hi ha publicat al llarg de l'any un total de 40 notícies d'elaboració pròpia. Tant les notícies com l'agenda s'envien regularment per correu electrònic a més de 700 subscriptors en forma de **butlletí**. L'any 2016 s'han enviat un total de 76 butlletins.

A més, vinculada al web, també hi ha la **Base de Dades** Coordinadora – Jove de Tarragona (BDCJ), que ara mateix permet consultar els resultats de les actuacions castelleres des del 1926 fins a l'actualitat. La responsabilitat de la Coordinadora és actualitzar, setmana a setmana, aquesta base de dades. Cada diumenge a la tarda es procedeix a incorporar els resultats del cap de setmana: actualment estem parlant de més de 12.000 castells i pilars en un any. La BDCJ és l'eina estadística més completa i fiable del món casteller quant als resultats de les actuacions, i en aquest sentit es fa servir de base, per exemple, pel rànquing que determina les colles participants al Concurs.

En tot cas, al web www.cccc.cat s'hi han obert el 2016 un total de 152.303 sessions (enfrent 125.698 el 2015) a càrrec de 89.609 usuaris (72.444 el 2015). L'increment va ser del 21 i de prop del 24% respectivament. D'altra banda, un 42% de les sessions han estat per usuaris que hi retornaven, la qual cosa demostra que informacions com l'agenda o la base de dades són utilitzades freqüentment pels mateixos usuaris. D'altra banda, el 85% de les connexions es van fer des dins l'Estat. El gràfic Fig.1 explica l'evolució del trànsit al web els darrers cinc anys (l'actual web va entrar en funcionament el 2009).

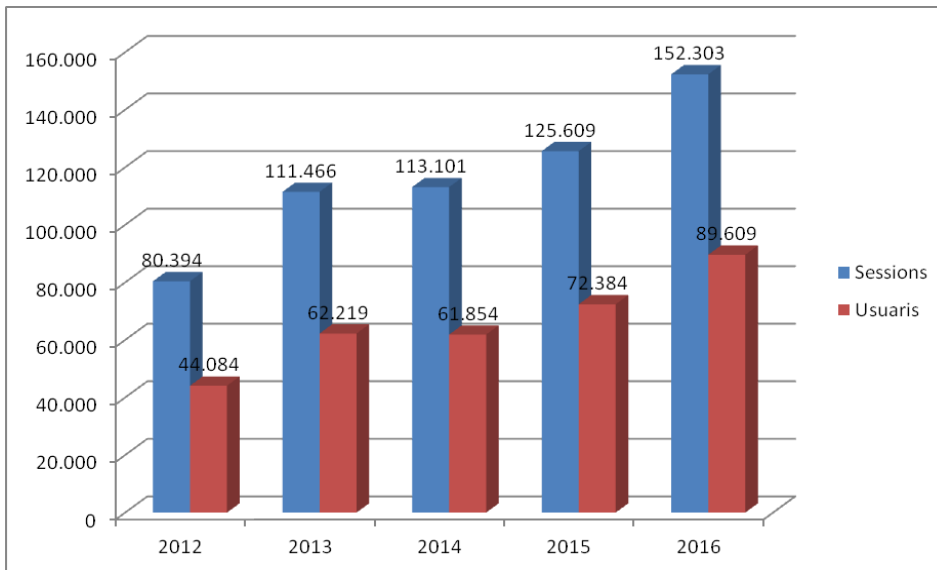

Fig. 1. Evolució del trànsit a www.cccc.cat (font: Google Analytics)

Bona part de la informació del web està disponible també mitjançant una **aplicació per a dispositius mòbils** de la Coordinadora, que al llarg de l'any passat va sumar 360 descàrregues per dispositius Android i 199 per iOS. L'aplicació va entrar en funcionament el 2013 i fins el moment ha acumulat 2.614 descàrregues d'Android.

La Coordinadora també dona difusió al fet casteller mitjançant les **xarxes socials**. El perfil de facebook tenia 2342 seguidors a 31 de desembre de 2016 (150 més que un any enrere), que al llarg de l'any han clicat 2000 "m'agrada" a les 44 publicacions del perfil. D'altra banda, el perfil de twitter (@coordinadoracccc) té 4569 seguidors (n'ha guanyat més de 500 al llarg de l'any).

A més, la Coordinadora va crear el 2014 la marca oficial "Castells. Colles Castelleres de Catalunya", amb la triple finalitat de protegir la bona imatge dels castells, fer-ne difusió i aconseguir nous recursos. Vinculada a la marca hi ha el **web www.castellscat.cat**, pensat entre d'altres funcionalitats per a donar a conèixer el món dels castells als neòfits. Val a dir que la majoria dels continguts del web són estàtics, però també s'hi ha publicat set notícies. Al llarg de 2016 s'hi ha obert un total de 12.305 sessions (enfrent les 7.173 del període anterior) a càrrec de 10.246 usuaris (5.960 el 2015), el que suposa un increment de més del 70% en tots dos paràmetres. El 83% de les sessions eren a càrrec de visitants nous. A més, el percentatge d'usuaris procedents de fora de l'Estat ha

pujat fins al 42% (un 30% el 2015). Val la pena remarcar que el web està disponible en castellà, anglès i francès a més de català.

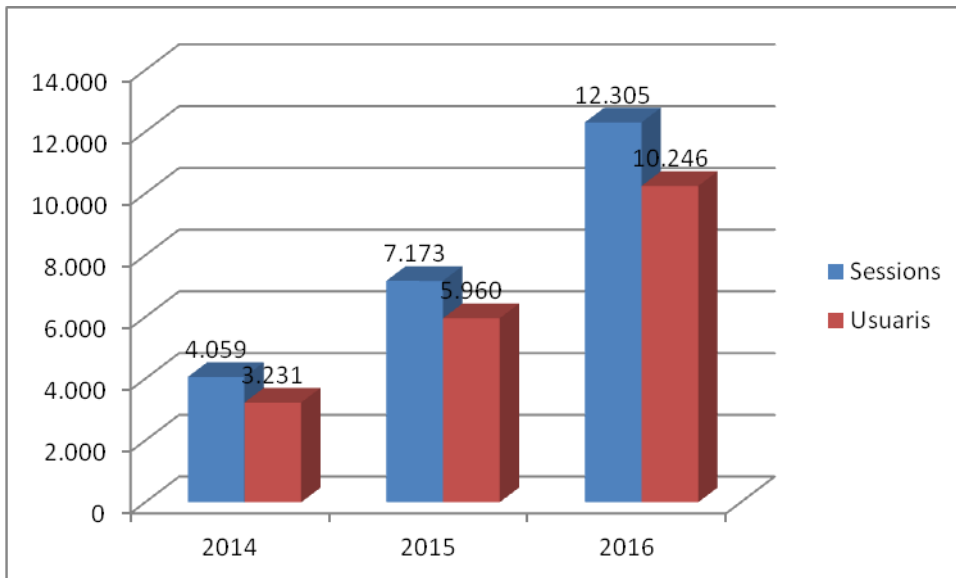

Fig. 2. Evolució del trànsit al web www.castellscat.cat. Font: Google Analytics.

La marca “Castells” també està present a les **xarxes socials**. A twitter (@castellscat) s’ha arribat als 1640 seguidors (uns 400 més al llarg de l’any) i s’han publicat 125 tweets. A Facebook s’ha arribat als 1971 seguidors a 31 de setembre de 2016 (uns 300 més), que han generat 3900 “m’agrada” a les publicacions. Aquest alt índex de “m’agrada” es deu a què s’ha augmentat notablement el número de publicacions d’aquest perfil de facebook, un total de 183, la majoria enllaçant a notícies dels dos webs o d’altres mitjans de comunicació, etc.

3.4 RELACIONS AMB ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

També amb l'objectiu de donar difusió al fet casteller, per segon any la CCCC va organitzar una roda de premsa de **presentació de la temporada**. Es va fer el 19 d'abril a l'antiga fàbrica Damm, i es va fer conjuntament amb el Concurs de Castells de Tarragona, per tal de presentar-hi també la XXVI edició del mateix. Era el primer cop que el Concurs de Castells es presentava amb una roda de premsa a la capital catalana. L'objectiu, aconseguit, era que el Concurs i l'activitat castellera en general obtinguessin ressò en mitjans que habitualment no ofereixen informació castellera.

Presentació de la temporada i del Concurs de Castells.

En aquest sentit, una altra de les tasques desenvolupades per la CCCC al llarg de l'any ha estat l'**atenció als mitjans de comunicació**, tant nacionals com internacionals, facilitant dades, contactes i informació sobre l'activitat castellera. En aquest sentit, val la pena esmentar com exemple que va ser la Coordinadora la que va posar en contacte Red Bull TV amb el Concurs de Castells de Tarragona. L'empresa austríaca, a la que la CCCC va proporcionar assessorament al llarg del procés, va acabar emetent un programa especial de dues hores, amb narració en anglès. Com a mostra de la repercussió que va obtenir, un clip d'un dels castells destacats havia superat els 50 milions de reproduccions en només uns dies.

3.5 DESENVOLUPAMENT DE LA MARCA “CASTELLS”

La Coordinadora va crear el 2014 la marca oficial “Castells. Colles Castelleres de Catalunya”, amb la triple finalitat de protegir la bona imatge dels castells, fer-ne difusió i aconseguir nous recursos. En pàgines anteriors ja s’ha apuntat l’activitat i millores de la marca pel que fa al web i xarxes socials.

La principal novetat respecte la marca produïda durant aquest primer any del mandat de la junta vigent ha estat la incorporació com a **patrocinador** oficial de Sorea, empresa de gestió del cicle integral de l’aigua. El món casteller passa així a tenir un segon patrocinador oficial, després d’Estrella Damm, que continua sent el principal. La signatura del conveni, per un any però amb voluntat de continuïtat, va tenir lloc el passat 27 de febrer de 2017 a la Tarraco Arena Plaça de Tarragona.

Signatura del conveni de patrocini amb Sorea.

Pel que fa a la línia de **marxandatge**, s’ha incorporat a la marca la samarreta oficial del Concurs de Castells de Tarragona, el disseny de la qual es va decidir via un concurs organitzat conjuntament per la CCCC i l’ajuntament de Tarragona. La marca també ha incorporat al llarg de l’any diversos nous **productes llicenciats** (productes de tercers

que paguen una part dels seus ingressos en concepte de royalty a canvi de ser reconeguts com a producte oficial): el Vermut Casteller de Vermuts Miró, el joc de preguntes i respostes “El crack casteller”, el tres de nou de xocolata de Pastisseria Huguet i el Calendari Casteller 2017 de l’editorial Efadòs. Finalment, al llarg de l’any ha continuat la venda de **visites turístiques** als assajos de tres colles de Barcelona.

A nivell de **difusió**, cal destacar la presència amb un estand propi a la fanzone del Concurs de Castells, els dies 1 i 2 d’octubre, i a la Fira Castells que se celebra a Valls amb motiu de Santa Úrsula, del 21 al 23 d’octubre. També s’han fet presentacions de diversos productes llicenciats.

3.6 COL·LABORACIÓ AMB L'AJUNTAMENT DE VALLS

La Coordinadora té la seva seu a Valls i com és lògic col·labora amb l'ajuntament de la capital de l'Alt Camp, amb qui la lliga un conveni que aquest any es va signar el 19 de juliol. Mitjançant aquest conveni, la CCCC es compromet a col·laborar amb l'ajuntament en diversos temes, especialment de difusió del fet casteller.

Un d'aquest temes és el desenvolupament del futur **Museu Casteller de Valls**, tal i com li pertoca essent membre de la comissió per al seu desenvolupament. Així, la CCCC va ser present –via el seu gerent- en el concurs per a la contractació de l'empresa encarregada dels continguts audiovisuals del museu.

Tot i això, la principal col·laboració de la CCCC amb l'ajuntament de Valls s'ha donat en el marc del **Fòrum Santa Úrsula**, a diversos nivells. En primer lloc, pel que fa a la difusió, llençant nombroses notícies vinculades des de mesos abans a través de les xarxes socials i web de la CCCC, així com amb la participació del president en la roda de premsa de presentació. A nivell institucional, amb la presència del vicepresident en la inauguració de la Fira a la plaça del Pati i del president en la inauguració del Simposi.

Aquest any, a més, per tercer any la CCCC ha disposat d'un estand propi a la Fira Castells, en concret dedicat a patrocinar la marca “Castells. Colles Castelleres de Catalunya”, que va restar oberta durant tot el cap de setmana.

Estand de la marca “Castells” a la Fira, a la plaça del Pati.

Igualment, la CCCC va portar a la Fira l'activitat "Fem un castell?", del Camp d'Aprenentatge de Tarragona, que va ser una de les activitats de més èxits entre els menuts, contribuint a expandir el coneixement del fet casteller i donar un ambient familiar a l'esdeveniment. Val a dir que aquesta activitat es feia per quart any consecutiu i continua gaudint d'un nivell d'acceptació molt important.

Igualment, la CCCC va voler que el Fòrum Santa Úrsula servís com a marc de presentació d'un nou projecte de difusió del món casteller entre els més petits: la Colla Castellera de la Canalla Lectora (podeu trobar més informació sobre aquesta activitat en l'apartat corresponent). En concret, a Valls es van fer un total de tres sessions de l'activitat en la que van participar uns 35 infants.

Una de les sessions de l'activitat a la capella del Roser.

Finalment, la CCCC també col·labora amb l'ajuntament de Valls –i en aquest cas, amb la revista "Castells"– per a l'organització de la **Nit de Castells**. Per segon any, la CCCC va lliurar el premi Descarregat a la colla amb millor progressió amb seguretat, que aquest cop va correspondre als Castellers de Sant Pere i Sant Pau.

3.7 ALTRES

El cada cop major reconeixement a la representativitat de la CCCC com espai comú de totes les colles castelleres ha comportat que l'entitat, via el president, la resta de la junta o bé els seus professionals, hagi estat present el darrer any en un bon nombre d'actes i convocatòries diferents. N'esmentem els més importants:

- **Participació en òrgans i grups de treballs externs:**
 - o Participació al Consell Assessor de Cultura Popular i Associacionisme del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
 - o Participació al Consell Assessor de la Revista Castells
 - o Participació a la comissió assessora del Concurs de Tarragona
- **Accions protocol·làries de la junta de la CCCC:**
 - o Participació a la roda de premsa de presentació del Concurs de Castells de Tarragona, celebrada a la TAP.
 - o Participació a la roda de premsa de presentació de la Fira Castells celebrada a Valls.
 - o Participació en la inauguració del Simposi Casteller 2016 celebrat a Valls.
 - o Signatura del conveni de col·laboració amb l'ajuntament de Valls.
 - o Signatura del conveni de col·laboració amb el complex petroquímic de Repsol a Tarragona.

4. LA PREVENCIÓ I LA SEGURETAT EN EL MÓN CASTELLER

4.1 JORNADA DE PREVENCIÓ DE LESIONS

Les **XX Jornades de Prevenció de Lesions en el Món Casteller** es van celebrar el dia 9 d'abril, a la Factoria Coma Cros de Salt. Hi van assistir més de 230 castellers, procedents d'un total de 61 colles. Tot i que la participació va ser una mica menor que en anys anteriors es va valorar molt positivament tenint en compte que no es feia en un punt cèntric de la geografia catalana. La jornada la va organitzar la CCCC juntament amb els Marrecs de Salt i el Grup de Foment per a la Ciència i la Salut en el Món Casteller, i va tenir com a tema principal la comunicació, tot i que al llarg del matí i de la tarda es van succeir les ponències i tallers sobre temes molt diversos (es pot consultar el programa sencer en els annexos). També es van lliurar els premis a treballs de recerca universitari i de batxillerat. A més, els Marrecs de Salt van emetre en directe per streaming els actes centrals de la jornada, que encara es poden veure a youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=TweSzmNtvA>).

L'oferta formativa de la CCCC es va completar amb un **curs de primers auxilis**, a càrrec de la Creu Roja, que es va fer a Barcelona el 16 de juliol amb la participació de vuit persones.

4.2 ESTUDI D'UNA PROTECCIÓ CERVICAL

Estudi sobre les lesions cervicals. Les lesions cervicals greus, malgrat són poc freqüents, constitueixen una de les principals preocupacions en matèria de seguretat castellera ja que se'n poden derivar seqüeles molt importants. Per aquest motiu, al llarg d'aquest any s'ha completat un estudi de les lesions d'aquest tipus, iniciat el 2015, i que de fet era una ampliació d'un primer estudi fet el 2010. Es tractava de determinar la freqüència i gravetat d'aquest tipus de lesions, així com el tipus de castell en què es produeixen i la posició ocupada per la persona que la pateix. A més, aquest cop es volia determinar també el mecanisme de la lesió. Totes aquestes dades són fonamentals per a determinar el grau d'implantació d'un hipotètic protector cervical (veure punt següent).

Les feines desenvolupades aquest 2016, així com els seus resultats, han estat:

1. Obtenció d'un llistat inicial de 67 possibles casos de possible lesió vertebral per contactar. Previ contacte amb la colla i permís per establir contacte amb les persones en qüestió.
2. Després d'establir contacte, intentar contacte sense èxit i algun rebuig, es descarten aquells casos en que la lesió vertebral no era cervical, el casteller no estava a la pinya o la lesió vertebral no va ser greu finalment.
3. Ens queden un total de 8 casos, als quals es passen entrevistes dissenyades i s'intenta aconseguir proves d'imatge de la lesió.
4. S'afegeixen als casos de l'estudi anterior, disposant, doncs, actualment, d'un estudi de lesions cervicals de 16 casos des del l'any 2007 fins a 2015 (ambdós inclosos).
5. D'aquesta ampliació de l'estudi podem extreure algunes conclusions inicials:
 - Els lesionats en el període 2010-2015 són d'edats més baixes que els lesionats en el període 2007-2009
 - En aquest segon període, els lesionats són persones amb molt menys temps d'experiència castellera que les persones del primer període
 - En aquest segon període, dels 8 casos, 6 casos es produeixen en castells amb folre. D'aquests 6 casos, en 5 d'ells la persona lesionada no estava en una posició protegida pel folre, és a dir, no tenia peu a sobre.

- Hi ha un percentatge elevat de persones amb qui s'ha intentat contactar i no s'ha pogut. Cal millorar i insistir en aquest punt.
- Hi ha casos coneguts de lesions greus que no estan inclosos a la llista. Cal millorar el contacte amb les colles per aconseguir contactar amb aquests casos.

6. Es continuarà treballant en aquest estudi per tal d'aconseguir i millorar la informació que ens falta.

Estudi d'un possible protector cervical. L'any 2013 la Coordinadora va encarregar a l'empresa LEITAT – Technological Center de Terrassa l'estudi sobre desenvolupament d'un possible protector cervical aplicable a l'activitat castellera. La primera fase del projecte incloïa la definició de necessitats, requeriments i models biomecànics, la ideació i el disseny de la protecció. Diverses causes (patents, etc.) han fet que el projecte hagi avançat molt lentament.

El 2015 es va plantejar una nova línia de treball basada en fluids no newtonians, que presenten unes característiques per les quals, quan es comprimeixen a baixa velocitat, permeten una compressió de l'espuma impregnada amb aquests fluids, mentre que quan es comprimeixen a alta velocitat, es produeix una rigidització d'aquests fluids. Després de treballar en aquesta línia al llarg de 2016, els resultats no han estat del tot satisfactoris, en el sentit que les dades recollides indiquen que el protector no pot ser elaborat només amb material de fluids no newtonians i donar el nivell de protecció demanat.

Per tant, arribats a aquest punt i de cara al futur, les possibilitats del projecte passen per: modificar el nivell de protecció exigida; explorar solucions en base a materials mixtes; explorar solucions en base a materials nous; i/o un canvi de proveïdor. En aquest sentit, els darrers mesos la CCCC ha iniciat contactes amb altres centres d'investigació a la recerca de possibles solucions.

En concret, la feina desenvolupada el 2016 ha estat:

- Seguiment de l'evolució de l'estudi per part de LEITAT
- Anàlisi de les dues propostes de disseny de protector plantejades per LEITAT (faixa cervical i protecció cervical desplegable) i validació de la primera com a

opció prioritària. (Està disponible per a la seva consulta l'informe de LEITAT "Disseny d'una protecció cervical pel món casteller – Propostes de disseny", de març de 2016)

- Finalització de l'estudi de les propietats mecàniques d'una espuma no newtoniana, a càrrec de la Fundació Cidaut. ("Informe de validación del modelo de espuma Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya", d'agost de 2016)
- Anàlisi de les dades obtingudes per Cidaut per part de LEITAT.
- Correlació de resultats mitjançant un assaig empíric i redacció de les conclusions. ("Disseny d'una protecció cervical – Informe tècnic d'anàlisi de simulacions d'un material no newtonià", de desembre de 2016).
- Reunions amb altres possibles proveïdors per al projecte: Eurecat, Centre Tecnològic de Catalunya; Applus Idiada i Grup de Recerca Aplicada en Biomecànica de l'Impacte de l'Escola d'Enginyeria de Barcelona Est (EEBE) de la UPC.

4.3 ALTRES PROJECTES DE PREVENCIÓ

Actualització del manual de prevenció: document bàsic que es lliura a les colles amb tota la informació necessària per actuar en aquest àmbit. S’hi ha inclòs la revisió dels criteris sobre mitjans sanitaris a les actuacions, adaptada a la darrera legislació. La darrera actualització era de 2014.

Actualització del document “El risc en el fet casteller”: recull els resultats de les principals recerques científiques que s’han dut a terme en aquest àmbit. La darrera actualització era de 2011.

Disseny del Manual del Fisioterapeuta Casteller: en col·laboració amb el Col·legi Oficial de Fisioterapeutes. S’ha creat un grup de treball de professionals amb experiència castellera que desenvoluparan aquest manual. També s’han fet contactes amb una editorial interessada a publicar-lo.

Millores del casc casteller: la celebració dels deu anys del casc casteller al novembre va permetre tenir un contacte directe amb la direcció de l’empresa NZI, que va servir per analitzar possibles millores del casc. Finalment s’han concretat les següents millores, que s’incorporaran de forma immediata a les noves comandes de casc:

- ◆ Enxaneta L: reforç posterior
- ◆ Enxaneta: canvi de l’aleta de plàstic lateral
- ◆ Dosos: reforç de la zona lateral
- ◆ Tots: canvi sistema subjecció i tancament

5. ANNEXOS

5.1 COLLES MEMBRES DE LA CCCC

L'assemblea celebrada el 12 de març de 2016 a Vic va fixar en 87 el nombre de colles membres de la Coordinadora (9 d'elles universitàries), més 13 colles en formació. Al llarg de l'any següent, la junta de la CCCC ha aprovat el pas a colla membre de nou colles en formació, així com una baixa. Per tant, el nombre total de colles sòcies de la CCCC a 18 de març de 2017 és de 94 colles membres (12 d'elles universitàries) i 5 més en formació.

5.2 JUNTA CCCC

Al llarg del període a què es refereix aquesta memòria, la junta ha estat formada per les següents colles i persones:

- President: Colla Jove Xiquets de Tarragona (Jordi Grau)
- Vicepresident / tresorer: Nens del Vendrell (Rodrigo Sánchez)
- Vicepresidents: Castellans de Vilafranca (Jordi Carbonell)
 - Minyons de Terrassa (Pere Tiana)
 - Colla Joves Xiquets de Valls (Josep Maria Cortès)
 - Castellers de Sants (Andreu Botella)
- Secretari: Castellans de Badalona (Sergi Sánchez)
- Vocals: Castellans de Sabadell (Francesc Garcia)
 - Castellers de Barcelona (Jordi Solé)
 - Margeners de Guissona (Albert Roca)
 - Castellers d'Esplugues (Ramon Sàlvia)
 - Xiquets de Tarragona (Cristina Cumplido)

5.3 RESULTATS CASTELLERS 2016

CREIXEMENT QUANTITATIU DE L'ACTIVITAT

- L'any 2016 es va tancar amb un total de 95 **colles membres** de la CCCC, de les quals 12 són universitàries. Cal sumar-hi a més cinc colles en formació. Al llarg de 2016, la junta de la CCCC ha aprovat el pas de deu colles en formació a colles membres. Cal tenir en compte també que hi ha hagut una colla membre inactiva al llarg de l'any, i que es dona de baixa per a 2017.
- Per tercer any consecutiu s'han aixecat més de 12.000 **castells**, tot i que la quantitat total del 2016 se situa una mica per sota de la de l'any anterior. En tot cas, la gràfica ens mostra una tendència a l'estabilització després d'anys consecutius de gran creixement (fig. 1)
- El nombre d'**actuacions** (ja siguin diades pròpiament o actes amb presència castellera) ha estat de 1.175.

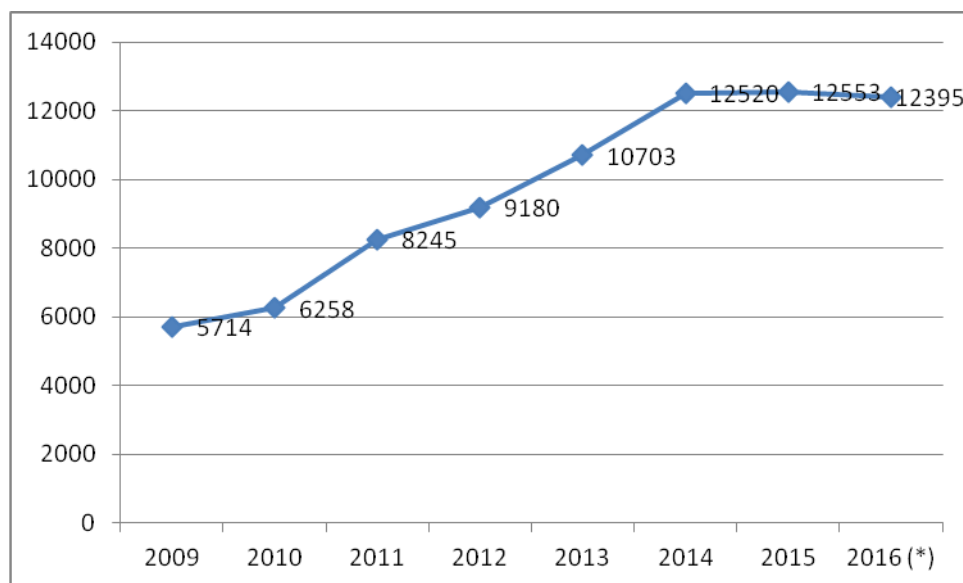

Fig. 1 Número de castells aixecats per temporada. Font: Base Dades Coordinadora – Jove de Tarragona

CREIXEMENT QUALITATIU DE L'ACTIVITAT

- El 2016 s'han vist pràcticament tots els grans castells que componen el **repertori** actual, incloent-hi el tres de deu i el quatre de deu, i el quatre de nou sense folre i el dos de vuit sense folre (aquest darrer només carregat).
- El salt qualitatiu més espectacular s'ha donat pel que fa als **castells superiors al tres de nou**, ja que per primer cop se n'ha superat el centenar de descarregats (104), a més de 23 carregats. Els darrers anys, tots ells de rècord, el número de “gamma extra” descarregats havia estat: 83 (2015); 64 (2014); i 39 (2013).
- També ha pujat una mica el número de castells de **nou bàsics** descarregats (196 respecte 188 l'any passat) i els de **vuit** (922 respecte 906), en aquest cas incloent-hi els pilars de sis i set pisos.
- Les **caigudes** han representat només el 3,3%, un lleuger increment respecte els darrers anys, quan s'havien mantingut entorn el 3%.
- Si apliquem el criteri de la CCCC per establir les **categories** de les colles (un barem “conservador” ja que contempla els resultats dels tres darrers anys), veurem que el 2016 finalitza amb sis colles que puguen de categoria (dues puguen de set a vuit, i quatre de sis a set) i només una que baixi –de set a sis- (Fig.2).

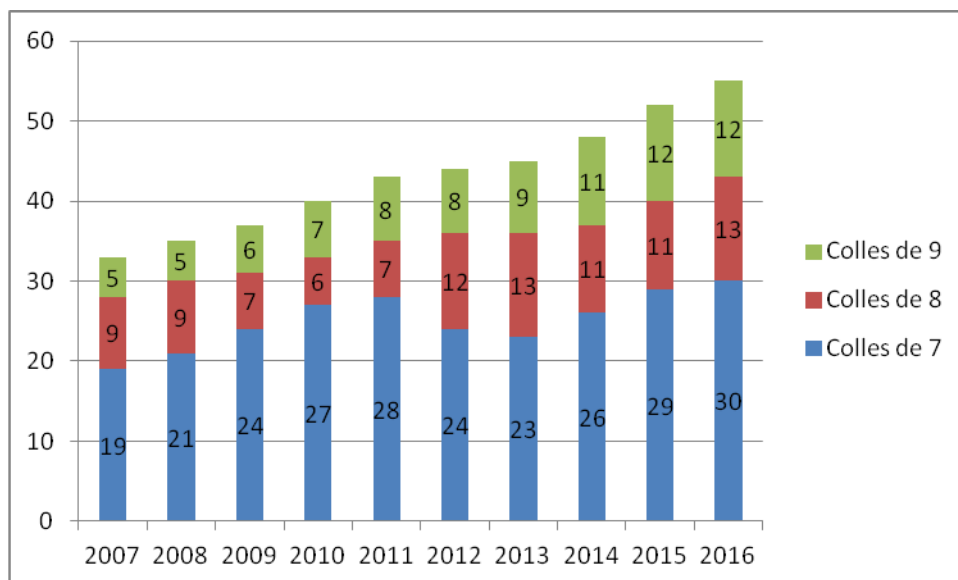

Fig. 2. Evolució del nivell de les colles segons el criteri de la CCCC.

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

EN CONVENI AMB:

Ajuntament de Valls

Diputació
Barcelona

